

Stockholm 2024-11-08

Till: Klimat och Miljöminister Romina Pourmokhtari
Landsbygdsminister Peter Kullgren

Stora konsekvenser av indraget stöd till ideella miljöorganisationer

I budgetpropositionen för 2025 har regeringen aviserat en minskning av anslaget till ideella miljöorganisationer med 10 miljoner kronor. Vi tolkar det som att de pengar Naturvårdsverket har kunnat dela ut till miljöorganisationer som arbetar för de svenska miljökvalitetsmålen därmed förvinns. Det här kommer att få stora konsekvenser för oss som är organisationer inom fritidsodling och för samhället i stort.

Snart fattar riksdagen beslut om fördelningen i regleringsbrevet till Naturvårdsverket. **Vi ber er att inte genomföra den föreslagna neddragningen på 10 miljoner kronor avseende ideella miljöorganisationer.**

Detta anslag är i princip det enda som vi organisationer med fokus på fritidsodling kan söka för våra insatser för miljö, hållbarhet och klimat. Vi unnar självklart Svenskt Friluftsliv deras årliga stöd på drygt 100 miljoner kronor, som de delar ut till sina medlemsorganisationer. Vi är dock inte kvalificerade att söka dessa medel. Vi anser att även fritidsodling och andra ideella miljöorganisationer också förtjänar ett finansiellt stöd för sina viktiga insatser till miljömålen, vilka i förlängningen gagnar hela samhället. Att satsa 10 miljoner kronor, som 2024 fördelades på 30 organisationer och föreningar, är mycket väl investerade pengar.

I Sverige finns drygt 7 miljoner som ägnar sig åt fritidsodling i någon form (enligt rapporten Fritidsodlingens omfattning 2024). Detta intresse engagerar odlare från hela landet, med olika bakgrund och erfarenheter. De behöver hitta oberoende kunskap för att odla hållbart. Detta ansvar tar den organiserade fritidsodlingen. **Vi gör konkreta insatser för miljön och de svenska miljökvalitetsmålen, med konkreta resultat.** Medlen från Naturvårdsverket har även skapat bättre möjligheter för oss att vara aktiva i att svara på remisser och att delta på myndigheternas samrådsmöten mm. Allt för att ge er civilsamhällets perspektiv i viktiga samhällsfrågor. Med civilsamhällets ideella krafter levererar vi dessutom extremt mycket för varje krona. Få jobbar så kostnadseffektivt och långsiktigt som vi. Vi har odlat i organiserad form i över 100 år.

Regeringen brukar lyfta fram sin önskan om att inkludera civilsamhället – hur går det ihop med den här neddragningen?

Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR), Koloniträdgårdsförbundet, Riksförbundet Svensk Trädgård och FOBO har alla sökt och fått medel från Naturvårdsverkets utlysning Ideella miljöorganisationer de senaste åren. Här är några exempel på vad våra organisationer har gjort.

1) **FOR** bedriver ett viktigt informationsarbete gällande **invasiva främmande växter (IFV)** till allmänheten och är även ett stöd till kommuner och länsstyrelser. FOR har varit en röst för alla fritidsodlare inklusive villaägare och kolonilottsinnehavare när det gäller IFV, genom att svara på remisser, ingå i myndigheternas arbetsgrupper mm. Det här arbetet kommer att upphöra utan finansiering. Allmänhetens möjligheter att få svar på sina frågor kommer därmed minska dramatiskt och statliga myndigheter kommer behöva svara på dessa frågor istället. Dessutom kommer informationsbehovet att öka markant när den nya nationella listan över invasiva främmande arter implementeras under 2025. **Vem ska stå upp för fritidsodlarnas perspektiv då?** Det är FOR som har den hortikulturella kunskapen. Fritidsodlingen ingår inte i någon

myndighets uppdrag, därför saknas kompetens och fritidsodlarnas intressen glöms bort i politikernas beslutsunderlag.

2) **Koloniträdgårdsförbundet** har ett miljöprogram där hela koloniföreningar blir diplomerade när de uppfyllt kriterier inom **hållbar odling, biologisk mångfald, resurseffektivitet och kunskapsspridning**. Här har erhållna medel från Naturvårdsverket stöttat en femårig satsning på att fördubbla antalet diplomerade förening. Arbetet innebär att miljögrupper i koloniföreningar över hela Sverige har engagerat alla sina medlemmar i miljöarbete, spridit kunskap som sedan omsatts i praktiken. De har därmed också ökat koloniområdets värde för hela lokalsamhället. Utan ekonomiskt stöd hade denna satsning inte varit möjlig.

3) **Riksförbundet Svensk Trädgård** har de senaste åren arbetat med **kunskapsöverföring till kommande generationer** genom projektet **Odla unga odlare – ett lärande för livet**. De har arbetat med att ta fram material till sina föreningar och till skolor för att uppmuntra elever att lära om odling, miljö och klimatfrågor. Den här satsningen på kunskapsöverföring mellan generationerna kommer organisationen inte längre kunna prioriteras utan finansiellt stöd och projektledaren kommer att behöva sägas upp.

4) **Förbundet Organisk-Biologisk odling, FOBO**, har under åren kunnat genomföra **över 100 kurser** och föreläsningar på 40-platser runt om i Sverige. Kunskapen som förmedlats har stort fokus på att **odla ätbart** på ett hållbart och naturnära sätt. Att kunna göra sin egen jord och **ta tillvara resurserna** som finns i **trädgårdarna** gynnar både klimat och biologisk mångfald. Att uppmuntra fler till att odla ätbart skapar en större förståelse för både matproduktionen och våra sårbara ekosystem. Det här arbetet behöver få fortsätta.

Andra aktuella områden där fritidsodlingen kan spela en viktig roll är livsmedelsberedskap, demokrati och social hållbarhet. Engagerade människor kan utföra och tillföra väldigt mycket som gynnar samhället i stort, men inte utan resurser. Våra medlemsavgifter täcker vår kärnverksamhet, men de räcker inte till större samhällsinsatser.

Avstå från att genomföra neddragningen!

Ulf Nilsson
Verksamhetsledare Fritidsodlingens Riksorganisation
Ulf.nilsson@for.se

Ulrica Otterling
Generalsekreterare Koloniträdgårdsförbundet
Ulrica@koloni.org

Inger Ekrem
Förbundsdirektör Riksförbundet Svensk Trädgård
inger.ekrem@tradgard.org

Marek Rolenc
Styrelseledamot FOBO
kansli@fobo.se

PS FOR är en paraplyorganisation för 20 medlemsorganisationer med ca 75 000 fritidsodlare. Koloniträdgårdsförbundet, Riksförbundet Svensk Trädgård och Förbundet Organisk-Biologisk Odling är tre av FORs medlemmar.